

РАСПРАЦОЎКУ ГІСТОРЫЎ СЕНАРОДНАЙ БАРАЦЬБЫ ў БЕЛАРУСІ СУПРАЦЬ ФАШЫСЦКІХ АКУПАНТАЎ— НА НАВУКОВУЮ АСНОВУ

Нядаўна Цэнтральны Камітэт Кампартыі Беларусі прыняў пастанову «Аб дадатковых мерах па паляпшэнню навуковай распрацоўкі гісторыі ўсенароднай барацьбы ў Беларусі супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны».

У пастанове адзначаецца, што Інстытут гісторыі партыі пры ЦК КПБ і Інстытут гісторыі Акадэміі навук БССР правялі пэўную работу па вывучэнню гісторыі партыйнага падполля і партызанскага руху ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Апублікаван шэраг манаграфій, брашур, артыкулаў, прысвечаных дзейнасці Кампартыі Беларусі па арганізацыі і кіраўніцтву ўсенароднай партызанскай барацьбой на акупіраванай тэрыторыі рэспублікі, выкрыццю крывавага злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Выдадзены зборнікі ўспамінаў актыўных удзельнікаў партызанскага руху, мемуарная літаратура аб гераічных справах беларускіх партызан і падпольшчыкаў.

Разам з тым Цэнтральны Камітэт КПБ адзначыў у прынятай пастанове наяўнасць сур'езных недахопаў і хібаў у даследчай рабоце па вывучэнню і навуковаму абагульненню гісторыі барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Усё яшчэ недастаткова распрацаваны і асветлены ў гістарычнай літаратуры шматгранная дзейнасць партыйнага і камсамольскага падполля на тэрыторыі рэспублікі, накіроўваючая роля Камуністычнай партыі як арганізатара і кіраўніка ўсенароднай барацьбы ў тыле ворага, асабліва ў першапачатковы, самы складаны перыяд вайны. Амаль не даследавана патрыятычная дзейнасць савецкіх людзей, якія не знаходзіліся пастаянна ў партызанскіх атрадах або падпольных арганізацыях, але таксама ўдзельнічалі ў барацьбе супраць акупантаў.

Не вядзецца належным чынам работа па выяўленню да канца ўсіх злачынстваў гітлераўскіх акупантаў на тэрыторыі рэспублікі, выкрыццю іх палітыкі масавага знішчэння і ўгону ў фашысцкае рабства савецкіх людзей, абрабаванне і знішчэнне гарадоў і вёсак. Не ўдзяляецца неабходнай увагі навукова-аргументаванай, глыбока партыйнай крытыцы фальсіфікатарскіх выдумак рэакцыйных буржуазных гісторыкаў і сацыёлагаў, якія спрабуюць усяляк сказіць і зняславіць усенародны характар партызанскай барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Не наладжана сістэматычная работа па збору і абагульненню ўспамінаў удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, па складанню навуковай бібліяграфіі савецкіх і замежных выданняў па гісторыі гэтага перыяду. Нездавальняюча праводзіцца выяўленне і збор новых дакументаў і матэрыялаў як у архівах нашай краіны, так і за рубяжом. Створаны ў Інстытуце гісторыі партыі пры ЦК КПБ сектар навуковай распрацоўкі і афармлення дакументаў партызанскага руху ў Беларусі заняты ў асноўным падрыхтоўкай адказаў на шматлікія запытанні арганізацый і асобных грамадзян і амаль не вядзе навуковае даследаванне і аналіз дакументаў Беларускага штаба партызанскага руху, падпольных абкомаў і райкомаў партыі і камсомла, партызанскіх брыгад і атрадаў, антыфашысцкіх камітэтаў.

У пастанове адзначаецца, што дырэкцыі Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КПБ і Інстытута гісторыі АН БССР не праяўлялі неабходнай мэтанакіраванасці і настойлівасці ў арганізацыі навуковых даследаванняў па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Да распрацоўкі гісторыі барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў слаба прыцягваліся ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, партызанскага руху і партыйнага падполля, кваліфікаваныя гісторыкі, філосафы, эканамісты, юрысты і этнографы. У выніку адсутнасці высокай прынцыповасці і патрабавальнасці ў ацэнцы падрыхтаваных да выдання рукапісаў з боку навуковых устаноў і выдавецтваў, асобныя работы па перыяду Вялікай Айчыннай вайны павярхоўныя па свайму зместу, пазбаўлены глыбокіх навуковых абагульненняў і вывадаў, змяшчаюць памылкі фактычнага парадку. У некаторых мемуарных творах, прысвечаных партызанскаму руху, сустракаюцца суб'ектывісцкія ацэнкі асобных гістарычных падзей і іх удзельнікаў.

Марудна разгортваецца работа па напісанню трохтомнай абагульняючай працы па гісторыі ўсенароднай барацьбы ў Беларусі супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі лічыць адной з важных задач Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КПБ, Інстытута гісторыі АН БССР, гісторыкаў рэспублікі стварэнне навуковых прац, фундаментальных манаграфічных даследаванняў, якія б глыбока раскрылі гераічны подзвіг савецкага народа і яго Узброеных Сіл у гады Вялікай Айчыннай вайны, гісторыю партызанскага руху ў Беларусі, шматгранную дзейнасць партыйнага і камсамольскага падполля, барацьбу ўсяго народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, кіруючую і накіроўваючую ролю Камуністычнай партыі як арганізатара і натхніцеля перамогі савецкага народа ў мінулай вайне.

Інстытуту гісторыі партыі пры ЦК КПБ прапанавана завяршыць у чатырохгадовы тэрмін падрыхтоўку да друку трохтомнай працы «Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны (1941—1944 гады)». Зацверджана галоўная

рэдакцыя трохтомніка ў складзе М. Ф. Капіча (старшыня), У. А. Грэжава, І. М. Ігнаценкі, В. С. Давыдавай, І. С. Краўчанкі, П. П. Ліпіла, Ф. С. Марцінкевіча, А. Н. Мацко, П. К. Панамарэнкі, С. З. Пачаніна, В. М. Сікорскага, В. І. Сцяпанова. Зацверджаны таксама саставы рэдакцый асобных тамоў.

У якасці аўтараў і кансультантаў адпаведных раздзелаў трохтомніка будуць прыцягнуты відныя вучоныя, выкладчыкі ВНУ, ваенныя гісторыкі, журналісты, былыя актыўныя ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, арганізатары і кіраўнікі партызанскага руху.

Інстытуту гісторыі партыі пры ЦК КПБ, Інстытуту гісторыі АН БССР даручана прыняць меры па прыцягненню навукова-педагагічных кадраў рэспублікі да напісання манаграфічных даследаванняў, доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый і іншых навуковых прац па праблемах гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Неабходна распрацаваць прыкладную тэматыку манаграфічных і дысертацыйных даследаванняў, маючы на ўвазе глыбокае і ўсебаковае асветленне барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, крытыку фальсіфікатарскіх выдумак буржуазных гісторыкаў і сацыёлагаў аб партызанскім руху ў Беларусі ў гады вайны.

Указаным інстытутам прапанавана сістэматычна арганізоўваць навуковыя дыскусіі па асобных, найбольш актуальных пытаннях гісторыі партызанскага руху і партыйнага падполля ў Беларусі з удзелам навукова-педагагічных работнікаў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, а таксама прымаць удзел у рэцэнзіраванні выдаваемай у нашай рэспубліцы і за рубяжом літаратуры аб савецкім партызанскім руху і падполлі ў тыле нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Інстытуту гісторыі партыі пры ЦК КПБ і Інстытуту гісторыі АН БССР прапанавана паскорыць складанне і выданне зборнікаў дакументаў і матэрыялаў аб усенародным партызанскім руху ў Беларусі, арганізаваць работу па выяўленню і збору дадатковых дакументаў і матэрыялаў аб партызанскім руху і дзейнасці падполля на тэрыторыі рэспублікі, якія знаходзяцца ў архіўных установах нашай краіны і за рубяжом, актывізаваць работу па абагульненню ўспамінаў актыўных удзельнікаў партызанскага і падпольнага руху ў Беларусі.

Указанія інстытуты, Саюз пісьменнікаў БССР, Саюз журналістаў БССР, Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па друку абавязаны аказваць больш дзейную дапамогу ветэранам Вялікай Айчыннай вайны ў напісанні гісторыка-мемуарных работ аб барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Сіламі шырокай партыйнай і навуковай грамадскасці, работнікаў устаноў культуры і асветы, журналістаў рэспублікі вырашана правесці паўсюдны збор інфармацыйна-даведачнага матэрыялу аб важнейшых падзеях усенароднай барацьбы ў Беларусі супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў шляхам стэнаграфавання, гуказапісу ўспамінаў былых удзельнікаў і відавочнаў гэтых падзей. Каардынацыя гэтай работы ўскладзена на Інстытут гісторыі АН БССР.

Абкомам, гаркомам і райкомам КПБ даручана да мая 1970 года завяршыць работу па зацверджэнню асабовага саставу падпольных партыйных, камсамольскіх і антыфашысцкіх арганізацый, якія дзейнічалі ў тыле гітлераўскіх акупантаў, вывучэнню іх дзейнасці ў гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі. Неабходна забяспечыць здачу ў партархіў Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КПБ маючых дзяржаўнае значэнне матэрыялаў і дакументаў перыяду Айчыннай вайны былымі кіраўнікамі партызанскага руху і падполля.

Інстытуту гісторыі партыі пры ЦК КПБ прапанавана забяспечыць завяршэнне навуковай распрацоўкі захоўваемых у партархіве дакументаў і матэрыялаў партызанскага руху і камуністычнага падполля ў рэспубліцы, статыстыкі асабовага саставу партызанскіх злучэнняў, падпольных груп і арганізацый.

Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя У. І. Леніна прапанавана сістэматычна выдаваць бібліяграфічныя зборнікі аб савецкіх і замежных выданнях па перыяду Вялікай Айчыннай вайны, у поўнай меры задавальняючы патрэбнасці ў іх навуковай грамадскасці.

Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР абавязана арганізаваць на гістарычных факультэтах ВНУ чытанне спекурсаў і правядзенне спецсемінараў па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Прэзідыуму Акадэміі навук БССР даручана расшырыць сектар гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Інстытута гісторыі АН БССР у сувязі з узростаннем аб'ёму навуковых даследаванняў і арганізацыйнай збору ўспамінаў ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны.

У Цэнтральным Камітэце Кампартыі Беларусі ў кастрычніку 1969 года намечана правесці нараду работнікаў навуковых устаноў і кафедраў грамадскіх навук ВНУ, ветэранаў вайны, работнікаў выдавецтваў і друку з удзелам сакратароў абкомаў і гаркомаў КПБ, на якой абмеркаваць меры па выкананню гэтай пастановы, а таксама праспект трохтомнай працы «Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны (1941—1944 гады)».